

БОГДАН КАРОЛІНА ПЕТРІВНА



Богдан Кароліна Петрівна (1915, Маріуполь – 1996, Харків – ?) – українська бібліотекознавиця, викладачка Харківського державного бібліотечного інституту (ХДБІ, згодом – Харківського державного інституту культури, ХДІК), фахівчиня у галузі дитячого читання й методики роботи дитячих бібліотек.

Народилася в родині польського походження. Закінчила семирічну школу в місті Лозова (1930), згодом – фабрично-заводське училище у Костянтинівці за спеціальністю «електронамотник» (1932). Працювала на Костянтинівському склозаводі, паралельно готувалась до вступу до вищого навчального закладу. Протягом 1935–1939 рр. навчалась в Українському бібліотечному інституті (з 1939 р. – Харківський державний бібліотечний інститут, ХДБІ) на факультеті дитячих і юнацьких бібліотек. Після закінчення інституту працювала лаборанткою кабінету дитячої літератури у Московському бібліотечному інституті (1939–1941).

У роки Другої світової війни перебувала в окупованому Маріуполі. Протягом 1943–1944 рр. очолювала Маріупольську дитячу бібліотеку. Через скрутне матеріальне становище залишила бібліотечну справу і трудилася на підприємствах Маріуполя.

У 1947 році переїхала до родичів у Новосибірськ, де обіймала посаду «бібліограф» в бібліотеці ім. А. В. Луначарського. У 1948 році повернулася до Харкова й впродовж 1948–1949 рр. працювала у міському відділі культурно-просвітницьких установ, де займалася інспекцією бібліотек.

У січні 1950 року була зарахована старшою викладачкою кафедри дитячої літератури та роботи з дітьми в ХДБІ. За місяць підготувала та стала читати спецкурс «Перекладна дитяча література»; пізніше розробила

спецсемінари, керувала курсовими роботами й практикою студентів. Закінчила вечірній університет марксизму-ленінізму.

Кароліна Петрівна Богдан зробила вагомий внесок у розвиток методики бібліотечного обслуговування дітей у другій половині XX ст. Її науково-практична діяльність була зосереджена на розробленні теоретичних і методичних засад індивідуалізації обслуговування читачів дитячого віку, удосконаленні форм організації бібліотечного простору, зокрема практики відкритого доступу до фондів, а також вивченні читацьких запитів та інтересів школярів. У своїх працях вона обґрунтовувала необхідність урахування вікових, пізнавальних та психологічних особливостей дітей у процесі обслуговування, акцентуючи увагу на взаємозв'язку між змістом бібліотечної роботи та завданнями виховання й освіти. Значну увагу приділяла впровадженню методик аналізу читацьких запитів та диференційованого підходу до користувачів різних категорій, що дозволяло оптимізувати бібліотечну діяльність відповідно до конкретних потреб дитячої аудиторії.

Окремий напрям досліджень Кароліни Петрівни становили питання організації трудового виховання школярів засобами бібліотеки та вивчення педагогічного потенціалу дитячої літератури. У пізній період її діяльності простежується зростання інтересу до бібліотечно-бібліографічної просвіти, популяризації систематичного читання та формування читацької культури молодших школярів. Праці бібліотекознавиці відзначаються прагненням до практичного застосування розроблених методичних підходів, що забезпечувало їх актуальність у професійній підготовці бібліотечних кадрів.

Родина: чоловік – Тараманов Дмитро Дмитрович (1912–1987), фахівець у галузі бібліографознавства, кандидат історичних наук, доцент, заступник директора з наукової роботи Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка (1944–1953), завідувач кафедри бібліографії ХДБІ, ХДІК (1956–1978).

Донька – Тараманова Кароліна Дмитрівна (нар. 1941) – головний бібліограф Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка, дослідниця картографічної та польської книжкової спадщини у фондах бібліотеки.

Донька – Тараманова Наталя Дмитрівна (нар. 1953) – закінчила режисерське відділення факультету культосвітньої роботи ХДІК.

Син – Тараманов Сергій Дмитрович (нар. 1953) – закінчив ХДІК, працював інженером.

Праці

1. Богдан К. П. Диференційоване обслуговування читачів бібліотек для дітей // Конференція спеціальних кафедр спільно з бібліотечними працівниками, присвячена питанню диференційованого обслуговування читачів. 1917–1957 : тези доп. / Харків. держ. бібл. ін-т. Харків, 1957. С.7–8.

2. Богдан К. П. Методична робота районної дитячої бібліотеки : лекція для студентів заоч. від-ня з курсу «Бібліотекознавство» / Харків. держ. бібл. ін-т. Харків, 1960. 22 с.

3. Богдан К. П. Організація відкритого доступу до книжкових фондів у 6-й районній дитячій бібліотеці м. Харкова // Відкритий доступ до книжкових фондів бібліотек : зб. навч.-метод. ст. на допомогу студентам у вивченні курсу бібліотекознавства / Харків. держ. бібл. ін-т. Харків, 1960. С. 61–73.

4. Богдан К. П. Про деякі особливості організації відкритого доступу до книжкових фондів у дитячій бібліотеці // Конференція, присвячена підсумкам наукової роботи за 1959 рік (4–6 лютого 1960 р.) : [тези доп.] / Харків. держ. бібл. ін-т. Харків, 1960. С. 48–50.

5. Богдан К. П. І. Я. Франко про дитячу літературу та читання дітей // V звітно-наукова конференція : підсумки наук. роботи за 1960 р. (7–10 лют. 1961 р.) : прогр. і тези доп. / Харків. держ. бібл. ін-т. Харків, 1961. С. 21–23.
6. Богдан К. П. Робота дитячої бібліотеки на допомогу трудовому вихованню школярів // VII звітно-наукова конференція : підсумки наук. роботи за 1962 р. (11–13 лют. 1963 р.) : прогр. і тези доп. / Харків. держ. бібл. ін-т. Харків, 1963. С. 54–55.
7. Богдан К. П. З досвіду проведення бібліотечно-бібліографічних уроків у школах м. Харкова // VIII звітно-наукова конференція : підсумки наук. роботи за 1963 р. (12–14 лют. 1964 р.) : прогр. і тези доп. / Харків. держ. бібл. ін-т. Харків, 1964. С. 63–64.
8. Богдан К. П. Керівництво читанням школярів молодшого віку: виховання культури читання : конспект лекцій з курсу «Бібліотекознавство» для студентів-заочників / Харків. держ. ін-т культури. Харків, 1964. 21 с.
9. Богдан К. П. Про деякі питання вивчення інтересів юних читачів // IV науково-методична конференція випускників інституту (13–15 травня) : тези доп. і повідомл. / Харків. держ. ін-т культури. Харків, 1965. С. 26–28.
10. Богдан К. П. Про вибіркового облік читацьких запитів у дитячих бібліотеках // Бібліотекознавство та бібліогр. : міжвід. республік. зб. Харків, 1967. [Вип.] 4. С. 36–42.

Джерела

1. Архів ХДАК. Богдан К. П. Особова справа. Ф. 1. Оп. 10. Спр. 3905. Арк. 1–20.
2. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1947–1998). Ч. 1: Бібліографічний покажчик / Харків. держ. акад. культури ; уклад.: С. В.Євсеєнко, О. М. Онуфрієва, Т. С. Раскіна та ін.; за ред. І. О. Вовченко, В. К. Удалової, І. М. Фоменка ; відп. за вип. Л. П. Семененко. Харків : ХДАК, 2000. 398 с.

3. Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи : (до 90-річчя ХДАК) : кол. монографія / [авт. кол.: А. А. Соляник, В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко та ін.]; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. Харків : ХДАК, 2019. 75 с.

Мамон Вячеслав Євгенович

Статтю створено 26.08.2025